

Fremsendelse af Børn og Unges budgetforslag 2020-2023

I forbindelse med fremsendelse af Børn og Unges budgetforslag for 2020-2023 er der følgende opmærksomhedspunkter, som uddybes nedenfor:

- Mulighed for et godt børneliv for alle med særligt fokus på sårbare børn og unge
- Høj kvalitet i dagtilbud, skoler og fritidstilbud
- Behov for tilpasninger som følge af, at vi bliver flere i Aarhus
- Anlægsbehov som følge af væksten

10. maj 2019

Side 1 af 6

Til sidst beskrives driftsudfordringer og forslag til justeringer i effektmålene.

Et godt børneliv for alle med særligt fokus på sårbare børn og unge

Med visionen om 'Aarhus – en god by for alle' og børne- og ungepolitikken har byrådet vedtaget høje ambitioner for alle aarhusianske børn og unge. Årsberetningen for 2018 viser, at det samlet set går rigtig godt for ca. 85-90 procent af de aarhusianske børn og unge, og Børn og Unges ydelser fungerer for de fleste. Men der er fortsat mindre grupper af børn og unge på tværs af 0-18-års perspektivet, som endnu har til gode at få udfoldet deres potentielle for, at de kan få et godt børneliv. Det er børn og unge som af forskellige grunde er sårbare eller udsatte, f.eks. på grund af deres sociale baggrund, særlige behov eller decideret social udsathed. For at disse børn også får et godt børneliv, er der blandt andet behov for et særligt fokus på børn i specialklasser, specialskoler og modtagelsesklasser.

Dette fordrer, at der er en særlig opmærksomhed på indsatser målrettet de mest udsatte og sårbare børn og unge. Samtidig er det afgørende, at de almene dagtilbud, skoler og fritidstilbud er velfungerende og har en høj kvalitet i deres tilbud. Dette er med henblik på, at alle børn og unge fortsat klarer sig bedst muligt. Høj kvalitet i de almene tilbud kan samtidig bidrage til, at færre børn og unge har behov for særlige indsatser inden for Børn og Unge og kan få afsmittende virkning på behovet i Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg.

Børn og Unge har med vedtagelsen af budgettet for 2016 gennemført en række indsatser særligt rettet mod de mindste børn under fællesbetegnelsen 'Tidlig indsats'. Investeringer i børnenes tidlige år har langt større positiv effekt på deres trivsel, læring og udvikling, end investeringer senere i livet. Dermed kan tidligere, mere forebyggende indsatser mindske børnenes senere støttebehov – og ad den vej mindske udgifterne til kompenserende tiltag. Den foreløbige evaluering viser, at indsatserne for at udvikle medarbejdernes kompetencer medvirker til at løfte kvaliteten af læringsmiljøerne i dagtilbuddene. Indsatserne medvirker ligeledes til at styrke forældresamarbejdet og anerkendelsen af forældrene som den mest afgørende ressource for barnets trivsel og udvikling. Både kompetente medarbejdere og et vellykket forældresamarbejde er væsentlige rammer om at forbedre børnene og

de unges læring og trivsel, og derigennem med til at skabe gode forudsætninger for et godt børneliv.

10. maj 2019
Side 2 af 6

Investeringen i de tidlige indsatser var finansieret af Børn og Unges opsparring samt interne omprioriteringer af støtteressourcer til børnenes første år. Midlerne og dermed også indsatserne udløber med udgangen af 2019, og der er derfor et finansieringsbehov, hvis indsatserne skal føres videre. Børn og Unge-udvalget informeres om status på tidlig indsatsprojekterne på udvalgs mødet den 22. maj 2019.

Med aftalen om ingen udsatte boligområder i Aarhus Kommune har byrådet besluttet, at der skal ske massive forandringer i Gellerup, Toveshøj og Bispehaven. Et attraktivt skoletilbud kan bidrage til, at omdannelsen bliver succesfuld. Byrådet har derfor igangsat en proces der skal afklare, hvilket skoletilbud der skal være i Gellerup, Toveshøj og Bispehaven. I aftalen om udsatte boligområder indgik der også, at der skal igangsættes initiativer fra gentænk-processen, som bidrager til, at børnene og de unge kommer til at klare sig lige så godt, som børn og unge i resten af kommunen. Finansieringen af indsatserne blev ikke afklaret i forbindelse med budget 2019. Der er politiske forhandlinger om tilbuddene til børnene og de unge i Gellerup, Toveshøj og Bispehaven medio maj, som kan medføre et finansieringsbehov i forbindelse med budget 2020.

Høj kvalitet i dagtilbud, skoler og fritidstilbud

Høj kvalitet i dagtilbud, skoler og fritidstilbud hænger i høj grad sammen med, at der er nærværende voksne, som har tid til børnene og de unge. Normeringerne i dag- og fritidstilbud er derfor et vedvarende opmærksomhedspunkt, ligesom skolernes mulighed for at leve op til minimumstimetallet for undervisning. Børn og Unge har derfor igangsat en undersøgelse af normeringerne i dagtilbud, som er klar forud for drøftelserne om budget 2020. Børn og Unge-udvalget er blevet orienteret om normeringer på udvalgs mødet den 8. maj 2019.

Stærkere Læringsfællesskaber er den kulturudvikling, der gør os i stand til at udleve visionerne i børne- og ungepolitikken. Dette gøres ved at udvikle en samarbejdskultur og forstærke den professionelle dømmekraft ved i fællesskab at undersøge og reflektere over praksis og sammen afprøve nye tiltag for at forbedre børnene og de unges læring og trivsel.

Arbejdstidsaftaler er også en måde til at arbejde med høj kvalitet i de almene tilbud. Arbejdstidsaftalerne kan være med til at sikre rammer for professionel stolthed, og at medarbejderne kan gøre en god indsats for at understøtte børnenes læring, udvikling og trivsel.

Behov for tilpasninger som følge af, at vi bliver flere i Aarhus

Byrådet har en målsætning om, at antallet af indbyggere stiger til 450.000 i 2050. En af grundene til, at dagtilbud, skoler og fritidstilbud er pressede, er væksten i befolkningstallet i kommunen. Det skyldes, at budgetmodellerne kun tilføres marginalbeløb. Det ses blandt andet på specialundervisningsområdet, hvor tildelingen ved én ekstra elev i et specialpædagogisk undervisningstilbud er ca. 73 procent af gennemsnitsudgiften. Det betyder, at de tilførte midler i en vækstperiode ikke står mål med stigningen i udgifterne. Som en del af den økonomiske politik er vedtaget en beskrivelse og sammenligning af budgetmodellerne, der ligeledes skal indgå i budgetlægningen for 2020.

Skolerne bliver også pressede af de årlige effektiviseringer, og flere skoler har ikke råd til at undervise minimumstimetallet uden at blive tilført ekstra ressourcer. Derfor blev der med budget 2019 iværksat en analyse af skoleområdet. Resultaterne af analysen er præsenteret for Børn og Ungeudvalget d. 8.maj og 19. juni og vil blive forelagt byrådet forud for drøftelserne om budget 2020.

Anlægsbehov som følge af væksten

Med budget 2019 blev det også besluttet at udrede de planlægningsmæssige og økonomiske forhold for udvidelse af skolekapaciteten, bedre udnyttelse af eksisterende kapacitet og arealudnyttelse. Boligudbygning og byfortætning giver plads til flere børn og voksne i Aarhus. Dermed bliver der også flere børn og unge, der har brug for et pasningstilbud, rammer for fritidslivet og et sted at gå i skole.

På den baggrund har Børn og Unge indledt en dyberegående analyse af vækststudfordringer og kapacitetsløsninger på skole- og dagtilbudsområdet. Der ses også på behovet for byggegrunde til nye skoler og dagtilbud og behovet for at løfte de eksisterende bygninger til et tidssvarende niveau.

Byrådet har tidligere givet bevilling til projektering af en skole med dagtilbud og fritids- og ungdomsklub i Nye. Der mangler at blive anvist finansiering af anlægsprojektets udgifter ud over projekteringen på 236 mio. kr. Herudover mangler der også at blive anvist finansiering af udgifter til etablering af idrætsfaciliteter ved skolen til fritids- og foreningslivet.

Befolkningsprognoser for den kommende budgetperiode viser, at der er behov for at udvide bygningskapaciteten for i alt 347 mio. kr. fordelt med 246 mio. kr. på nye dagtilbudsafdelinger og 101 mio. kr. på udbygning af skolerne kapacitet til undervisning og SFO. Ca. halvdelen af de nødvendige midler er afsat af byrådet og yderligere en tredjedel er reserveret i anlægsplanen for 2014-2023. Der udestår således fortsat at blive afsat 59 mio. kr. senest i 2023.

10. maj 2019

Side 3 af 6

10. maj 2019
Side 4 af 6

Behovet for skoleudbygning er blandt andet baseret på en forudsætning om, at antallet af special- og modtagerklasser er uændret i hele prognosens 10-årige periode. Data viser, at antallet af special- og modtagerklasser stiger med 6 klasser om året i gennemsnit. For fremover at få et mere retvisende udtryk for presset på skolernes lokalekapacitet foreslås det, at skoleudbygningsprogrammet fra 2020 indarbejder en prognose for den forventede udvikling i antallet af special- og modtagerklasser baseret på de foregående 5 år.

Herudover vil de skoler, der får flere elever, i stigende grad mangle faglokaler, pædagogiske arbejdspladser, læringsarealer og toiletter m.v. Samtidig med at de eksisterende fysiske rammer til børnene og de unge på 0-18 års området trænger til et løft af det fysiske miljø for et godt indeklima. Inden for de kommende 10 år er det desuden forventningen, at der vil være behov for yderligere nye skoler.

På dagtilbudsområdet har der tidligere været mulighed for mellem afgrænsede anlægsprojekter til sikring af pasningsgarantien at overføre mer- og mindreudgifter. Da der generelt er udsigt til flere særligt udfordrende dagtilbudsbyggerier foreslås det, at det gøres generelt og permanent, at særligt udfordrende dagtilbudsbyggeri kan finansieres af mindreudgifter på andre anlægsprojekter til sikring af pasningsgarantien, herunder at der er adgang til at tidsforskyde finansieringen.

Driftsudfordringer

I forhold til driftsudfordringerne havde Børn og Unge-udvalget en konstruktiv drøftelse af de mulige konsekvenser af udfordringerne på mødet den 8. maj 2019, hvor bl.a. nedenstående driftsudfordringer blev drøftet. Udvalgets input til rådmanden vil indgå i den fortsatte håndtering af det samlede driftsbudget.

På udvalgsmøderne er udvalget ligeledes blevet introduceret til Børn og Unges økonomi og Budget 2020 med henblik på for det første, at udvalget opnår en højere grad af indsigt i økonomien på området. For det andet at udvalget får bedre overblik over mulighederne for omprioriteringer. For det tredje at udvalgene får mulighed for at rådgive i budgetlægningen på de enkelte områder. For det fjerde at fokus på prioriteringsmulighederne ses i sammenhæng med budgetmålene på området.

Siden skoleåret 2014/15 og frem til det planlagte behov for skoleåret 2019/20 er **antallet af specialklasseelever steget med 237 elever** – en stigning på 30 procent. Som en konsekvens af det øgede antal specialklasseelever stiger skolernes egenfinansiering af specialklassebetalingen. I skoleåret 2019/20 er skolernes egenfinansiering forventeligt omkring 38 mio.

kr. i specialklassebetalinger. I skoleåret 2018/19 egenfinansierer skolerne omtrent 34 mio. kr. i specialklassebetalinger, hvilket er en stigning på ca. 14 mio. kr. i forhold til det foregående skoleår. Hvis området ikke tilføres finansiering, kan det få konsekvenser for eleverne i almenklasserne, da skolerne i højere grad er tvunget til at finansiere specialklassebetalinger med omprioriteringer af midler fra almenområdet.

10. maj 2019
Side 5 af 6

Som følge af væsentligt **højere priser i det koordinerede kørselstilbud, har Børn og Unge merudgifter til befordring** på 17 mio. kr. i 2018 sammenlignet med 2015, når der er modregnet kompensationen fra den centrale garantiordning på 7,3 mio. kr. For at undgå servicereduktioner til finansiering af merudgifter til det koordinerede kørselstilbud, kan det være nødvendigt at videreføre garantiordningen, så magistratsafdelingerne kompenseres for de påførte merudgifter.

Som en del af materialet til afdelingernes budget har Børn og Unge fremsendt en vurdering af **driftsudgifter til skole-, fritids- og idrætsfaciliteter i Nye**, der ligger ud over, hvad der dækkes af budgetmodeller. Det er samlet opgjort til ca. 8 mio. kr. årligt. Forligspartierne bag budget 2018 er indstillede på at indarbejde et beløb til drift fra og med skolens åbning i 2023. Hvis der ikke tilføres midler til de nævnte formål, vil udgifterne blive indarbejdet i skolernes budgetter og vil i sidste ende kunne betyde en mindre tildeling til det pædagogiske personale.

Børn og Unge har som en del af byrådsindstillingen fremsendt en vurdering af merudgifter ved det **obligatoriske læringstilbud for 1-årige i udsatte boligområder**, der træder i kraft den 1. juli 2019, ud over det, der kompenseres fra staten. I 2020 forventer Børn og Unge en merudgift på ca. 2 mio. kr. stigende til en årlig merudgift på ca. 2,5 mio. kr. fra 2021. Forligspartierne bag budget 2019 er indstillede på, at merudgifter til det obligatoriske læringstilbud fra 2020 indarbejdes i Børn og Unges budget som en del af Budget 2020-23.

Siden 2011 er **andelen af 0-2-årige børn i dagplejen** faldet fra 16 procent til 10 procent. På baggrund af denne udvikling foreslås det, at denne faldende profil budgetmæssigt videreføres i perioden 2021-2024 og, at der afsættes en reserve stigende med 0,8 mio. kr. hvert år til at finansiere de stigende udgifter i budgetmodellen på dagtilbudsområdet, for at få det mest retvisende budget.

Udfordringerne er nærmere beskrevet i notat til møde i Børn og Ungeudvalget den 8. maj 2019.

Effektmål

For så vidt angår målene i Budget 2020, har Børn og Unge den 8. maj 2019 – efter forudgående indledende drøftelser i Børn og Unge-udvalget – præsenteret Børn og Unge-udvalget for et forslag til, hvordan de tre overordnede effektmål fremadrettet kan belyses med fem indikatorer i årsberetningen til byrådet. Ud fra en ambition om at skabe kontinuitet i mål og indikatorer over en længere årrække er der en stor grad af overlap mellem Budget 2019 og 2020. Indikatoren og budgetmålet for overgang til ungdomsuddannelse er tilrettet, så der er parallelitet med det den nye nationale ungemålsætning, som har afløst 95 procent-målsætningen.

10. maj 2019
Side 6 af 6

På baggrund af udvalgets drøftelser foreslås følgende fem indikatorer:

- Andel 3-årige med alderssvarende sprog
- Andel af 25-årige, som har gennemført en ungdomsuddannelse
- Andel elever, der oplever at være ensomme
- Elevernes gennemsnitlige fravær
- Andel overvægtige elever

Børn og Unge-udvalget, Social- og Beskæftigelsesudvalget samt Sundheds- og Omsorgsudvalget er blevet præsenteret for den første fælles afrapportering af Aarhusmålene i forhold til velfærdsdimensionerne 0-100 år, som omfatter borgere i alle aldersgrupper. Udvalgene er desuden blevet præsenteret for udviklingsperspektiverne i at kunne følge sårbare og udsatte borgere på tværs af de tre magistratsafdelinger og på sigt lave fælles prioriteringer på baggrund heraf.

Med venlig hilsen

Thomas Medom

/

Martin Østergaard Christensen